

Kassai Ferenc

KÖZLEKEDÉS, KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁG, KÖZLEKEDÉSI KULTÚRA

A közlekedésben a távolság és az idő egymástól elválaszthatatlan fogalmak. A kettő hányadosa adja a sebességet, amelynek növekedése a közlekedés fejlődésének egyik legfőbb jellemzője. A másik jellegzetesség az útvonalak egyre nagyobb sűrűsége a Földön. A forgalom nagysága és a közlekedés sebessége rohamosabban nő; az emberi leleményesség, a mérnöki tudás jól kamatozik a közlekedési utak építésében, és törekszik a biztonságra. A közlekedés biztonságára azonban sohasem lehet elég figyelmet fordítani.

Magyarország közlekedésbiztonsági helyzete az elmúlt években öröndetesen javult, ezt jelzi az is, hogy az Európai Közlekedésbiztonsági Tanács 2012-ben hazánknek ítélte a közlekedésbiztonságáért alapított PIN-díjat, azonban a jóirányú folyamat 2013 óta lelassult. Az elemzések azt mutatták, hogy a 2012-ig jelentősen javuló közlekedési mutatók az országos közúthálózat fejlődése miatt következtek be, a helyi közúti baleseti helyzet azonban lényegesen nem változott.

Az állami tulajdonú, mintegy 32 ezer km hosszú országos közúthálózaton gyakorlattá vált a közúti biztonsági audit és felülvizsgálat, továbbá egységes módszertan alapján osztályozásra kerül egyes úthálózati elemek közlekedésbiztonsági színvonala is. Ugyanakkor az önkormányzati tulajdonú – az Országos Közúti Adatbank adatai szerint – mintegy 172 ezer km-t kitevő helyi közúthálózat, valamint a települések közlekedésbiztonsági helyzetének értékelésére, összehasonlítására mutatók, mérőszámok nem használatosak.

Ez a helyzet további intézkedések meghozatalára kell, hogy sarkalljon minket: a közúti baleset-megelőzésben újabb ötletekre, intézkedésekre, a közlekedésbiztonsági tevékenység társadalmasítására van szükség.

Az alapvető cél a települések közúti közlekedésbiztonsági helyzetének folyamatos javítása, a baleseti sérültek számának csökkentése. Az elmúlt 10-15 év tapasztalatai azt mutatják, hogy a közlekedésbiztonság területén romlási és javulási szakaszok követték egymást. Tartós javulás biztosításához a szakterületen az ismert megoldásokat egyrészt a korábbinál jobban/hatékonyabban kell alkalmazni, másrészt új, korszerűbb eszközöket, eljárásokat kell igénybe venni. Egyre világosabban látszik, hogy a kitűzött cél csak akkor érhető el, ha a meglévő programok mellett a jövőben sikerül felébreszteni a hazai társadalomban, a helyi közösségekben, helyi döntéshozókban is a biztonságos közlekedés iránti igényt. Nemcsak a nagyvárosok, városok lakosságára vonatkozik ez, hanem azoknak a kisebb településeknek a lakóira is, ahol nem, vagy csak nagyon ritkán történnek személyi sérüléssel járó balesetek, de nincs meg a „biztonsági komfortérzet” a közúti közlekedésben.

Az élhető városokhoz/településekhez hozzátartozik a közlekedésbiztonság, a közlekedési kultúra színvonalának emelése, melynek mindennapi rutinná kell válnia már az óvodás kortól.

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium a Közlekedéstudományi Intézet, a Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara közreműködésével, a Közúti Közlekedésbiztonsági Akcióprogram

és 2015. évi Intézkedési Terv keretében pályázatot írt ki az „Önkormányzatok a települések közlekedésbiztonságának növeléséért” címmel.

A pályázat célja az önkormányzatok közötti közlekedésbiztonsági szakmai ismereteinek növelése, a helyi közösségek aktivitásának élénkítése, a lakosság közlekedésbiztonság-tudatos magatartásának elősegítése volt. Azok a települések pályáztak jó eséllyel elismerésre, ahol a jogszabályokban előírt feladatok végrehajtása maradéktalanul megtörtént, és már kevesebb a közlekedési baleset, tehát a település lakói kevesebb baleset okozói, vagy elszenvedői voltak.

A Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara szakmai zsűrije által előkészített értékelés eredménye a következő: 150 település előzetes érdeklődését követően végül 93 érvényes pályamű érkezett. A bizottság a pályázatokat értékesnek tartotta és úgy ítélte meg, hogy a pályázat összességében sikeres volt és elérte a kitűzött célját. A pályázott települések a Magyarország mintegy 2 millió lakóját reprezentálja, ez a számarány minden várakozást meghaladt, és a kiírás egyértelmű sikerét mutatja.

Az EU-ban rendszeresített nemzetközi díj mintájára alapított „közlekedésbiztonsági díjat” a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium és a Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara képviselői ünnepélyes keretek között a Művészetek Palotájában a Közlekedési Kultúra Napja nyitórendezvény részeként adták át. A hagyományteremtő céllal megrendezett Közlekedési Kultúra Napja című esemény célkitűzéseit szakmai partnerségben támogatja 15 szervezet, minisztérium, szakmai területi mérnöki kamarák, tudományos intézetek és civil szervezetek.

A közlekedésbiztonsági díjat tizenöt önkormányzat nyerte el idén. A *fővárosi kerületek* közül a XI. kerület, és a XVI. kerület, a *megyei jogú városok* közül Békéscsaba és Szolnok, a *városok* közül Mórahalom, Szarvas, Sarkad, Hajdúszoboszló és Cegléd, a *nagyközségek* közül Gyenesdiás, a *községek* közül Nagyharsány, Halmaj, Újszentiván, Szalkszentmárton és Ostoros.

A kezdeményezésünk folytatásra érdemes, és a hagyományteremtés szándékával készülünk az újabb kiírásra. Szeretnénk elérni azt is, hogy a hazai napon a jövőben a közlekedési kultúra világnapját ünnepelhesük.

Pályázatunk sikere meggyőzött bennünket arról, hogy a közlekedés biztonsága olyan közös feladat, amelyre a társadalom és a gazdasági élet minden szereplőjének, az irányító hatóságoknak, a civil szervezeteknek és az egyénnek egyaránt oda kell figyelni, és mindenkinek a maga eszközeivel hozzá kell járulnia a közös biztonsághoz.

A szerző a Budapest és Pest Megyei Mérnöki Kamara elnöke